

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Dziecka
Marek Michalak

Warszawa, 27 kwietnia 2012 roku

ZSM/500/4/2012/AJ

Pan
Radosław Sikorski
Minister Spraw Zagranicznych

Szanowny Panie Ministrze,

w związku ze zgłaszanymi do Rzecznika Praw Dziecka przypadkami konfliktów rodzinnych, związanych z realizacją kontaktów z dzieckiem, w sytuacji gdy rodzic i dziecko zamieszkują w różnych państwach, pragnę zwrócić uwagę na konieczność ochrony praw dzieci, których dotyczą konflikty o charakterze transgranicznym. Ochronę taką zapewniają m.in. umowy międzynarodowe, określające instrumenty prawne, służące zabezpieczeniu interesów dzieci, uwikłanych w te konflikty oraz ustalające jednolite zasady postępowania państw – stron umów międzynarodowych w sprawach, dotyczących dzieci.

Wśród wspomnianych aktów normatywnych, można wymienić m.in. Konwencję dotyczącą cywilnych aspektów uprowadzenia dziecka za granicę, sporządzoną w Hadze 25 października 1980 r., Rozporządzenie Rady (WE) Nr 2201/2003 z 27 listopada 2003 r., dotyczące jurysdykcji oraz uznawania i wykonywania orzeczeń w sprawach małżeńskich oraz w sprawach dotyczących odpowiedzialności rodzicielskiej, Konwencję o jurysdykcji, prawie właściwym, uznawaniu i wykonywaniu orzeczeń oraz współpracy w zakresie władzy rodzicielskiej i środków ochrony dziecka.

24 września 2003 r. Rzeczpospolita Polska podpisała Konwencję z 15 maja 2003 r. w sprawie kontaktów z dziećmi. Wspomniana umowa międzynarodowa ustala wspólne standardy dotyczące zasad orzekania o kontaktach z dziećmi, przyjęcia i stosowania środków gwarantujących prawidłowe wykonywanie kontaktu o charakterze transgranicznym oraz współpracy między sądami i organami właściwymi w sprawach kontaktów z dziećmi.

23 kwietnia 2009 r. Sejm RP uchwalił ustawę o ratyfikacji Konwencji w sprawie kontaktów z dziećmi, w której wyraził zgodę na związanie Rzeczypospolitej Polskiej przedmiotową umową międzynarodową. Z uwagi na to, iż przedmiot uregulowania Konwencji należy do dziedziny objętej kompetencjami państw członkowskich UE oraz, w pewnym zakresie, kompetencjami Wspólnoty Europejskiej, złożenie dokumentu ratyfikacyjnego będzie wymagało uprzedniego podjęcia przez Wspólnotę decyzji upoważniającej państwa członkowskie do związania się Konwencją.

Z posiadanych przeze mnie informacji wynika, że już w 2008 r. Komisje w ramach Rady Unii Europejskiej podjęły prace nad opracowaniem porozumienia w sprawie decyzji o przystąpieniu Wspólnoty Europejskiej do przedmiotowej Konwencji. Do chwili obecnej organy Unii Europejskiej nie podjęły jednak stosownej decyzji, która umożliwiłaby Polsce związanie się Konwencją.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 6 stycznia 2000 r. o Rzeczniku Praw Dziecka (Dz. U. Nr 6, poz. 69 ze zm.), zwracam się do Pana Ministra z uprzejmą prośbą o poinformowanie mnie na jakim etapie są obecnie prace w tym zakresie, a także w jakim przedziale czasowym przewidywane jest ich zakończenie.

do dyskusji niech
Marek *Janusz*

Warszawa, 22 maja 2012 r.

Minister
Spraw Zagranicznych
Radosław Sikorski
DKSE/2223/2012/mwz

Pan
Marek Michalak
Rzecznik Praw Dziecka

Szanowny Panie Rzeczniku,

W odpowiedzi na pismo z dnia 27 kwietnia 2012 r. (sygn. ZSM/500/4/2012/AJ) w sprawie przedstawienia informacji o aktualnym stanie prac na forum Unii Europejskiej nad przyjęciem *Konwencji Rady Europy z 15 maja 2003 r. w sprawie kontaktów z dziećmi*, pragnę przedstawić następujące wyjaśnienia.

W 2002 r. Komisja Europejska przedłożyła wniosek dotyczący decyzji Rady w sprawie podpisania przez Wspólnotę Europejską Konwencji Rady Europy w sprawie kontaktów z dziećmi. Biorąc pod uwagę fakt, że konwencja ma charakter umowy mieszanej, tzn. część przepisów (art. 14-16) należy - zgodnie z rozporządzeniem Rady (WE) nr 2201/2003 z dnia 27 listopada 2003 r. dotyczącym jurysdykcji oraz uznawania i wykonywania orzeczeń w sprawach małżeńskich oraz w sprawach dotyczących odpowiedzialności rodzicielskiej (tzw. rozporządzenie Bruksela IIa) - do kompetencji wyłącznej Unii, podczas gdy pozostałe przepisy dotyczą zakresu materialnego prawa rodzinnego i należą do krajowych kompetencji państw członkowskich, nieprzyjęcie dokumentu przez Radę skutkuje brakiem możliwości wykonywania kompetencji krajowych przez państwa członkowskie w odniesieniu do tej części konwencji, która dotyczy prawa materialnego. Przedmiotowy wniosek był dyskutowany na forum Unii Europejskiej przez wiele lat. Jednak utrzymujące się rozbieżności uniemożliwiały osiągnięcie kompromisu, zwłaszcza, że nie wszystkie państwa członkowskie chcą być stroną konwencji.

Komisja Europejska na posiedzeniu Grupy Roboczej ds. Prawa Cywilnego w dniu 11 lipca 2011 r. przedstawiła rozwiązanie kompromisowe, które umożliwia podpisanie konwencji przez UE jedynie w częściach należących do jej kompetencji wyłącznej (tzn. art. 14-16). Natomiast te państwa, które pragną związać się postanowieniami konwencji, podpiszą konwencję w odniesieniu do części, które należą do ich krajowych kompetencji.

Oznacza to, że konwencje będzie wiążąca w całości wyłącznie w stosunku do tych państw członkowskich, które postanowią przystąpić do konwencji w odniesieniu do tych części, które wchodzą w zakres ich kompetencji własnych.

Taka propozycja Komisji, pomimo wyjaśnień ze strony służb prawnych Rady Europy, z którymi konsultowała się zarówno Komisja, jak i polska prezydencja, nie uzyskała akceptacji państw członkowskich. Panująca aktualnie blokada polityczna w Radzie UE oraz zdecydowany sprzeciw części państw członkowskich (w szczególności Wielkiej Brytanii i Szwecji) wobec zarówno związania się postanowieniami konwencji, jak i dotychczasowym próbom kompromisowego rozstrzygnięcia tej kwestii podejmowanym przez Komisję Europejską, uniemożliwia osiągnięcie wymaganej dla przyjęcia tej decyzji jednomyślności.

Mimo powtarzających się prób ze strony kolejnych prezydencji rozwiązania tej sprawy i umożliwienia związania się przedmiotową konwencją zainteresowanym państwom członkowskim (w tym Polsce, która konwencję tę podpisała, a także przyjęto *ustawę z dnia 23 kwietnia 2009 r. o ratyfikacji Konwencji w sprawie kontaktów z dziećmi, sporządzonej w Strasburgu w dniu 15 maja 2003 r. Dz. U. Nr 68, poz. 576*) brak jest rzeczywistych szans na przełamanie blokady politycznej w Radzie UE i przyjęcie kompromisu w tej sprawie, umożliwiającego także Polsce dopełnienie procedur ratyfikacyjnych w odniesieniu do ww. konwencji. Brak perspektyw powoduje, iż prezydencja cypryjska nie przewiduje wznowienia prac nad tym projektem. Na prośbę strony polskiej przeprowadzi konsultacje z wahającymi się krajami. Trudno jednak liczyć na ich pozytywny wynik.

Jednocześnie pragnę zapewnić, iż w trakcie prac nad dokumentem delegacja polska aktywnie poszukiwała rozwiązania umożliwiającego osiągnięcie porozumienia. Strona polska w dalszym ciągu będzie podejmowała starania na rzecz wypracowania konsensusu w Radzie UE w kwestii jednomyślnego przyjęcia decyzji Rady w sprawie związania się przez UE postanowieniami przedmiotowej konwencji.

Z poważaniem,

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'S. Handi'.